

Образац 7: Садржај и формат специфичних есмп за предложену локацију пројекта

Опште напомене. План управљања животном средином и социолошким питањима (ЕСМП) за потпројекте треба да укаже на мере ублажавања, праћења и административне мере које треба предузети током имплементације пројекта како би се избегли или елиминисали негативни утицаји на животну средину. За пројекте средњег ризика за животну средину (пројекти са умереним и значајним ризиком), ЕСМП такође може бити ефикасан начин сумирања активности потребних за постизање ефикасног ублажавања негативних утицаја на животну средину (опис Плана управљања заштитом животне средине и социолошких питања дат је у Прилогу 1).

Формат плана управљања дат је у Прилогу 2. Представља модел за развој ЕСМП-а. Модел дели пројектни циклус у три фазе: период изградње, период рада и период престанка активности. За сваку фазу припремни тим идентификује све значајне утицаје на животну средину који се очекују на основу анализе урађене у контексту припреме еколошке процене.

За сваки утицај треба идентификовати и навести мере за ублажавање негативних утицаја. Израђују се процене трошкова акција ублажавања негативних ефеката, разврстане према проценама за уградњу (инвестициони трошак) и рад (периодични трошак). ЕСМП формат такође омогућава идентификацију институционалних одговорности за рад на мерама за ублажавање негативних ефеката, уређаја и метода.

Да би се пратили захтеви, одговорности и трошкови за праћење спровођења ублажавања негативних утицаја на животну средину, који су идентификовани у анализи која је укључена у процену утицаја на животну средину за пројекте умереног и значајног ризика, план мониторинга (праћења) може бити користан. **Формат плана мониторинга** дат је у Прилогу 3. Као и ЕСМП, пројектни циклус се дели на три фазе (изградња, рад и престанак активности). Формат такође укључује основне информације које су пресудне за постизање поузданог и веродостојног праћења.

Кључни елементи матрице су:

- Шта се надгледа?
- Где се врши надзор?
- Како се параметар прати како би се осигурала значајна поређења?
- Када или колико често је надзор потребан или најефикаснији?
- Зашто се параметар прати (шта нам говори о утицају на животну средину)?

Поред ових питања, корисно је идентификовати трошкове повезане са праћењем (како инвестиционих тако и текућих) и институционалне одговорности.

Када се план мониторинга изради и успостави у контексту имплементације пројекта, **ЈУП ће тражити извештаје у одговарајућим интервалима и укључивати налазе у своје периодично извештавање Светској банци, а ставиће на располагање особљу Банке током надзорних мисија.**

Прилог 1: Опис Плана управљања заштитом животне средине и социјалне политике

План управљања заштитом животне средине и социјалних питања (ЕСМП) идентификује изводљиве и исплативе мере које могу смањити потенцијално значајне штетне утицаје на животну средину на прихватљив ниво утицаја. План укључује компензационе мере ако мере за ублажавање нису изводљиве, исплативе или довољне. Конкретно, ЕСМП (а) идентификује и сажима све предвиђене значајне штетне утицаје на животну средину (укључујући оне који укључују староседелачко становништво или нехотично пресељење); (б) описује - са техничким детаљима - сваку меру ублажавања, укључујући врсту утицаја на који се односи и услове под којима се захтева (нпр. континуирано или у случају непредвиђених околности), заједно са пројектима, описима опреме, и оперативне процедуре, према потреби; (ц) процењује све потенцијалне утицаје ових мера на животну средину; и (д) пружа везу са било којим другим плановима за ублажавање (нпр. за нехотично пресељење, староседелачко становништво или културно добро) потребним за пројекат.

Мониторинг

Мониторинг животне средине током реализације пројекта пружа информације о кључним аспектима заштите животне средине пројекта, посебно о утицајима пројекта на животну средину и ефикасности мера ублажавања. Такве информације омогућавају зајмопримцу и Банци да процене успех ублажавања као део надзора пројекта и омогућавају предузимање корективних мера по потреби. Стога ЕСМП идентификује циљеве праћења и одређује врсту праћења, са везама са утицајима процењеним у ЕСА извештају (процена еколошких и социјалних ефеката) и мерама ублажавања описаним у ЕСМП. Конкретно, одељак за надзор ЕСМП-а пружа (а) специфичан опис и техничке детаље мера праћења, укључујући параметре који се мере, методе које ће се користити, места узорковања, учесталост мерења, границе откривања (где је то потребно), и дефинисање прагова који ће указати на потребу за корективним радњама; и (б) поступке праћења и извештавања како би се (1) обезбедило рано откривање услова који захтевају одређене мере ублажавања и (2) пружање информација о напретку и резултатима ублажавања.

Развој капацитета и обука

Да би подржао правовремену и ефикасну примену компонената еколошких пројеката и мера ублажавања, ЕСМП се ослања на процену Студије о процени утицаја на животну средину о постојању, улози и способности еколошких јединица на локацији или на нивоу агенције и министарства. Ако је потребно, ЕСМП препоручује успостављање или проширење таквих јединица и обука особља, како би се омогућило спровођење препорука Студије. Конкретно, ЕСМП пружа специфичан опис институционалних аранжмана - ко је одговоран за спровођење мера ублажавања и праћења (нпр. За рад, надзор, спровођење, праћење примене, корективне мере, финансирање, извештавање и обуку особља). Да би се ојачале могућности управљања животном средином у агенцијама одговорним за имплементацију, већина ЕМП-ова покрива једну или више следећих додатних тема: (а) програме техничке помоћи, (б) набавку опреме и залиха и (ц) организационе промене.

Распоред имплементације и процене трошкова

За сва три аспекта (ублажавање, праћење и развој капацитета), ЕСМП пружа (а) распоред примене мера које се морају спровести као део пројекта, показујући фазе и координацију

са укупним плановима за спровођење пројекта; и (б) процене капитала и текућих трошкова и извори средстава за спровођење ЕСМП-а. Ове бројке су такође интегрисане у табеле укупних трошкова пројекта.

Интеграција ЕСМП-а са пројектом

Одлука зајмопримца да настави са пројектом и одлука Банке да га подржи, делимично су засноване на очекивању да ће се ЕСМП извршити ефикасно. Сходно томе, Банка очекује да ће план бити специфичан у опису појединачних мера ублажавања и праћења и додељивању институционалних одговорности, и мора бити интегрисан у целокупно планирање, дизајн, буџет и спровођење пројекта. Таква интеграција постиже се успостављањем ЕСМП-а у оквиру пројекта, тако да ће план добити финансирање и надзор заједно са осталим компонентама.

ПЛАН УПРАВЉАЊА ЕКОЛОШКИМ И СОЦИОЛОШКИМ ПИТАЊИМА (ЕСМП)

Носилац пројекта: Гордана Пенезић, Ул. Ерска 12, Златибор, Чајетина, 0658439024 sveto.penezic@gmail.com

Инвестиција: Изградња економског објекта у функцији прасилишта за мангулице, Изградња тора за усмеравање и задржавање мангулица, Набавка и инсталирање опреме за целогодишње коришћење енергије сунца и Набавка и инсталирање софтвера за даљинско управљање видео надзором, системом осветљења, грејања и снабдевања водом прасилишта за мангулице.

Локација: КП број 111/2 КО Потпеће, Горјани, Град Ужице

Еколошки и социолошки елементи	Утицаји	Предложене мере ублажавања негативних ефеката ¹	Институционална одговорност за предложене мере	Трошкови мера ублажавања ²
ПЕРИОД ИЗГРАДЊЕ				
Физичко окружење				
Земљиште	Прекомерно уношење азота	Редовна анализа земљишта и контрола присуства азота у земљишту. С обзиром да се на ПГ производи већа количина азота, вишак се збрињава уговорним ђубрењем туђих пољопривредних површина, у складу са принципима добре пољопривредне праксе. ПГ поседује објекат за чврсти стајњак и осоку.	Носилац ПГ и ПСС	Трошкови анализе земљишта
Водни ресурси	Потенцијално изливање осоке и загађење водних ресурса	Адекватно и сигурно одлагање стајњака и осоке. Поседује објекат за чврсти стајњак и осоку.	Носилац ПГ	Трошак услуга изношења соске и дистрибуције чврстог стајњака. Трошак није предвиђен пројектом, а биће покривен средствима ПГ.

¹Треба укључити активности које захтевају финансијске трошкове у Предмер и предрачун.

² Трошкове активности ублажавања уговарач дефинише у релевантним ставкама у тендерској документацији.

Квалитет ваздуха	Емисија штетних гасова из механизације	Коришћење адекватне, исправне механизације производи мању количину штетних издувних гасова. Системско праћење квалитета ваздуха, предузимање потребних мера за смањење емисије штетних гасова, праћење утицаја ваздуха на здравље људи, природу и животну средину	Стручни надзор	Трошкови стручног надзора
Биолошко окружење				
Фауна и флора	Утицај органских материја на оштећење вегетације и поремећај система фауне	Грађевински радови могу изазвати мање штетне утицаје на биљни и животињски свет, али не могу битно утицати на еколошки потенцијал ширег подручја. Утицај се може смањити применом мера за ублажавање утицаја на животну средину.	Стручни надзор и Носилац ПГ	Трошкови стручног надзора
Социолошко окружење				
Естетика и пејзаж	Економски објекат ће бити изграђен од чврстог грађевинског материјала у функцији прасилишта за мангулице. Приземни објекат максималне површине 50 мкв биће подељен у осам боксова (капацитет 8 крмача).	Приликом пројектовања објекта водити рачуна да се естетски уклопи у околни пејзаж. Извођач ће се све радове изводити на сигуран и за све прихватљив начин, у потпуности дизајниран да умањи утицај на пејзаж.	Пројектант, Носилац ПГ	Трошак уређења објекта и околине
Људске заједнице	Приликом изградње објекта могућа је повећана бука и индиректна опасност за локално становништво због грађевинских активности	Грађевинска бука биће ограничена на радно време и извођач ће осигурати да је градилиште правилно осигурано	Стручни надзор и Носилац ПГ	Трошкови стручног надзора
Историјске и културолошке локације	ПГ се не налази у близини историјских и културолошких локација	На предметној локацији не налазе се значајна културна добра нити археолошки локалитети под било којим обликом заштите.	-	-
Безбедност и здравље особља и опште популације	Присуство буке, прашине, коришћење механизације	Ниво утицаја је низак и биће елиминисан редовним праћењем рада и очувањем безбедности кроз сигурносне мере. Не очекују се значајни ризици у току извођења радова, уз поштовање праксе извођења радова и примене безбедносних процедура	Стручни надзор	Трошкови стручног надзора

ПЛАН МОНИТОРИНГА (НАДЗОРА) НАД ЕКОЛОШКИМ И СОЦИОЛОШКИМ ПИТАЊИМА (ЕСМП)

Носилац пројекта: Гордана Пенезић, Ул. Ерска 12, Златибор, Чајетина, 0658439024 sveto.penezic@gmail.com

Инвестиција: Изградња економског објекта у функцији прасилишта за мангулице, Изградња тора за усмеравање и задржавање мангулица, Набавка и инсталирање опреме за целогодишње коришћење енергије сунца и Набавка и инсталирање софтвера за даљинско управљање видео надзором, системом осветљења, грејања и снабдевања водом прасилишта за мангулице.

Локација: КП број 111/2 КО Потпеће, Горјани, Град Ужице

(потпројекат, локација, опис)

Фаза имплементације потпројекта	Који параметар је подложен надзору?	Где ће се вршити праћење параметра?	Како ће се вршити надзор параметра / врста опреме за надзор	Када ће се вршити надзор параметра-фреквенција	Трошкови праћења Који су трошкови опреме или трошкови добављача потребни	Институционална одговорност за праћење	Датум почетка	Датум завршетка
Период изградње	Изградња економског објекта	На парцели у оквиру ПГ	Редован стручни надзор, Евиденција операција, контрола буке и прашине	Током градње	Трошкови стручног надзора	Стручни надзор	1.9.2022	1.2.2023
Период рада	Количина стајњака, управљање стајњаком, очување добробити животиња	На парцели у оквиру ПГ	Носилац ПГ врши контролу одлагања стајњака и спречавање неконтролисаног отицања осоке	Периодично	Персонални трошкови Носиоца ПГ	Носилац ПГ	1.2.2023	На даље

Анекс 8: ЕСПМ: Листа за одговоре

- А. Опште информације о пројекту и локацији
 Б. Провера утицаја на животну средину и социјални контекст
 Ц. Мере ублажавања
 Д. План праћења

ДЕО А: Пројекат и информације о парцели (пољопривредном земљишту)

Опис парцеле		
Назив парцеле (уколико постоји)	Катастарска парцела број 111/2 КО Потпеће	
Опис парцеле – локације	Парцела се налази у Горјанима, Град Ужице. КО Потпеће	Прилог 1: Мапа локације []Да [x] Не
Ко је власник земље – парцеле?	Гордана Пенезић	
Опис географског, физичког, биолошког, геолошког, хидрографског и социјално-економског контекста.	Локација улагања је КО Потпеће је насеље у Србији у на териотрији Града Ужице у Златиборском округу. Град Ужице је административни центар Златиборског округа. Простире се на површини од 667 кватратних километара, од којих је 55% пољопривредног земљишта. Град Ужице се састоји од 41 насеља: 2 градска (Севојно и Ужице) и 39 сеоска насеља. Ужице је од Београда удаљено 195 km. Према попису становништва из 2011. године град Ужице има 78.040. Град Ужице има најнижи природни прираштај у Златиборском округу. Разлика између наталитета и морталитета је -160 те је природни прираштај у овој општини -1,9 ‰ на годишњем нивоу (2004. год.). Село Потпеће припада месној заједници Горјани. Према попису из 2011. било је 512 становника (према попису из 1991. било је 552 становника). У атару места се налази споменик природе Потпећка пећина.	
Локације и удаљеност за набавку материјала, посебно агрегата, воде?	Локација је лако доступна са магистралног пута и комплетно је инфраструктурно опремљена	
ЗАКОНОДАВСТВО		
Дефинишите национално и локално законодавство и дозволе на које се односи везано за пројектне активности.	Грађење једноставног економског објекта врши се у складу са чланом 2. став 5. Правилника о посебној врсти објеката и посебној врсти радова за које није потребно прибављати акт надлежног органа, као и врсти објеката који се граде, односно врсти радова који се изводе, на основу решења о одобрењу за извођење радова, као и обиму, садржају и контроли техничке документације која се прилаже уз захтев и поступку који надлежни орган спроводи („Сл. гласник РС“, бр. 102/2020, 16/2021 и 87/2021). Пословање ПГ је у потпуности усклађено са Правилником о условима које треба да испуњавају објекти за животињске отпатке и погони за прераду и обраду животињских отпадака "Службени гласник РС", бр. 94/2017 и 94/2019. У погледу добробити животиња, подносилац захтева је ускладио своје пословање са Правилником о условима за добробит животиња у погледу простора за животиње, просторија и опреме у објектима у којима се држе, узгајају и стављају у промет животиње у производне сврхе, начину држања, узгајања и промета појединих врста и категорија животиња, као и садржини и начину вођења евиденције о животињама „Службени гласник РС“, бр. 6/2010, 57/2014, 152/2020	
Јавне консултације		
Дефинишите када / где се одвијао процес јавних консултација, као и да ли су оне неопходне.	Консултације са ПСС и ветеринарском службом која прати пословање ПГ	

ЈАЧАЊЕ ИНСТИТУЦИОНАЛНИХ КАПАЦИТЕТА

Да ли ће доћи до изградње капацитета?

☐ Да или ☒ НЕ, ако је одговор ДА, Прилог 2 који укључује програм изградње капацитета.

ДЕО Б: ЕКОЛОШКИ И СОЦИЈАЛНИ ПРИКАЗ

Еколошки и социјални приказ			
	Активност/Исход	Статус	Конкретна радња
Да ли ће активност на локацији било шта од следећег?	А. Санација зграда или објекта	☐ Да ☒ Не	Погледајте део А испод
	Б. Нова изградња	☒ Да ☐ Не	Погледајте део Б испод
	Ц. Појединачни систем за пречишћавање отпадних вода	☐ Да ☒ Не	Погледајте део Б испод
	Д. Објекти под заштитом државе	☐ Да ☒ Не	Погледајте део Ц испод
	Е. Аквизиција земље	☐ Да ☒ Не	Погледајте део Д испод
	Г. Опасни или токсични материјали **	☐ Да ☒ Не	Погледајте део Е испод
	Г. Утицаји на шуме и / или заштићена подручја	☐ Да ☒ Не	Погледајте део Ф испод
	Х. Руковање / управљање медицинским отпадом	☐ Да ☒ Не	Погледајте део Г испод
	И. Безбедност саобраћаја и пешака	☐ Да ☒ Не	Погледајте део Х испод

* Аквизиција земље укључује расељавање људи, има негативан утицај на средства за живот, задира у приватно власништво, земљиште које се купује утиче на људе који живе и сквотерима (насељима) и/или раде на земљишту које се стиче.

** Отровни/опасни материјали укључују, али нису ограничени на азбест, токсичне боје, штетне раствараче, уклањање оловне боје итд.

ДЕО Ц: МЕРЕ ЗА УБЛАЖАВАЊЕ

Активност	Параметар	Мере за ублажавање, листа мера
0. Општи услови	Безбедност запослених (радника)	(а) Локални грађевински и еколошки инспектори и целокупна локална заједница обавештени су о предстојећим активностима и радовима (б) Јавност је обавештена о радовима путем одговарајућег обавештавања у медијима и /или на јавно доступним информационим таблама (укључујући и место радова) (ц) Све законски тражене дозволе су добијене за изградњу и/или реконструкцију објекта (д) Извођач се слаже да ће се све радове изводити на сигуран и за све прихватљив начин, у потпуности дизајниран да умањи утицај на људе и животну средину. (е) Извођач радова се обавезује да ће користити заштитну опрему за раднике и да ће се придржавати међународних добих пракси (заштитни шлемови, по потреби маске и заштитне наочаре,
А. Активности везане за изградњу или реконструкцију	Квалитет ваздуха	(а) Током рушења унутрашњости објекта (приликом реконструкције), отпадни канали ће се користити изнад првог спрата (б) Отпади од рушења морају се држати у контролисаном простору и прскати воденом маглом како би се смањила прашина од отпадака (ц) Током пнеуматског бушења / уништавања зида прашина ће се сузбијати континуираним прскањем воде и / или постављањем кућишта сита за прашину на месту (д) Околно окружење (тротоари, путеви) мора бити без сметова како би се прашина свела на минимум (е) На локацији неће бити отвореног сагоревања грађевинског / отпадног материјала (ф) На градилиштима неће бити прекомерног празног хода грађевинских возила
	Бука	(а) Грађевинска бука биће ограничена на време за које је издата грађевинска дозвола, и за назначени период (б) Током радова поклопци мотора генератора, ваздушних компресора и друге механичке опреме биће затворени, а опрема смештена што даље од стамбених подручја
	Квалитет воде	(а) На локацији ће се успоставити одговарајуће мере контроле ерозије и седимента као што су нпр. балама сена и/или ограда од муља како би се спречило да се талог помера са места и изазива прекомерно и замућује у оближње потоке и реке.
	Управљање отпадом	(а) Стазе и локације за сакупљање и одлагање отпада биће идентификоване за све главне врсте отпада које се очекују од рушења и грађевинских активности. (б) Минерални грађевински отпад и отпад од рушења биће одвојени од општег отпада, органског, течног и хемијског отпада сортирањем на лицу места и чуван у одговарајућим контејнерима. (ц) Грађевински отпад сакупљаће се и одлагати на одговарајући начин овлашћени сакупљачи (д) Евиденција збрињавања отпада водиће се, по правилима како је предвиђено за управљање отпадом (е) Кад год је то могуће, добављач ће поново користити и рециклирати одговарајуће и одрживе материјале (осим азбеста)

Б. Појединачни систем за пречишћавање отпадних вода	Квалитет воде	(а) Приступ руковању санитарним отпадом и отпадним водама са градилишта (инсталација или реконструкција) морају одобрити локалне надлежне службе (комунална инспекција, инспекција за животну средину нпр.) (б) Пре испуштања у прихватне воде, отпадне воде из појединачних система отпадних вода морају се третирати како би се задовољили минимални критеријуми квалитета утврђени националним смерницама о квалитету отпадних вода и пречишћавању отпадних вода (ц) Извршиће се надзор нових система отпадних вода (пре и после) (д) Грађевинска возила и машине ће се прати само на одређеним местима где отицање воде неће загађивати природна тела површинских вода.
Ц. Зграде под заштитом државе и културно наслеђе	Културно наслеђе	(а) Ако је зграда под заштитом државе (историјска грађевина), или се налази у одређеном историјском округу, биће постављено обавештење и прибављена сва неопходна одобрења/дозволе од локалних или националних институција, а све планиране грађевинске активности извршене у складу са локалним или националним законодавством. (б) Мора се осигурати да се артефакти или други могући „случајни налази“ нађени током и за време ископа или градње обележе и региструју, као и контактирају одговорни службе, а активности на изградњи или реконструкцији временски померити да би се узели у обзир налази који су пронађени.
Д. Куповина земље	Критеријуми за коришћење земље	(а) Ниједно земљиште неће бити присилно стечено (б) Земљиште се може купити или дати у закуп на основу воље купца који жели (ц) Радови ће бити изведени на упражњеном државном или приватном земљишту, унутар постојеће парцеле
Е. Токсични материјали	Управљање азбестом	(а) Ако се азбест налази на локацији пројекта, мора бити јасно означен као опасан материјал (б) Кад је могуће, азбест ће бити на одговарајући начин затворен како би се изложеност свела на минимум (ц) Азбест пре уклањања (ако је потребно уклањање) биће третиран средством за влажење како би се азбестна прашина свела на минимум (д) Азбестом ће руковати и одлагати га квалификовани и искусни професионалци (е) Ако се азбестни материјал привремено складиштити, отпад је потребно затворити у затворене контејнере и на одговарајући начин обележити. Предузеће се све мере безбедности против неовлашћеног уклањања са локације (ф) Уклоњени азбест неће се поново користити
	Управљање токсичним / опасним отпадом	(а) Привремено складиштење свих опасних или токсичних супстанци на лицу места биће у сигурним контејнерима означеним детаљима о саставу, својствима и информацијама о руковању истим (б) Контејнери са опасним супстанцама биће смештени у непропусне контејнере како би се спречило просипање и испирање (ц) Отпад ће превозити посебно лиценцирани превозници и одлагати у лиценцираном објекту. (д) Боје са токсичним састојцима или растварачима или боје на бази олова неће се користити
Ф. Погођене шуме, мочваре и/или заштићена подручја	Заштита	(а) Сва призната природна станишта, мочваре и заштићена подручја у непосредној близини активности неће бити оштећена или експлоатисана, целокупном особљу ће бити строго забрањено лов, исхрана, сеча или друге штетне активности. (б) Направиће се преглед и инвентар великог дрвећа у близини грађевинске делатности, велико дрвеће мора бити обележено и ограда оградом, заштићен њихов корински систем и избегнута штета на дрвећу (ц) Суседне мочваре и потоци морају бити заштићени од отицања са градилишта одговарајућим функцијама за контролу ерозије и седимента које укључују, без ограничења, бале сена и ограде од муља. (д) У суседним областима неће бити нелиценцираних јама, каменолома или депонија отпада, посебно не у заштићеним областима.

Г. Одлагање медицинског отпада	Инфраструктура за управљање медицинским отпадом	(а) У складу са националним прописима, добављач ће осигурати да новоизграђене и/или реконструисане здравствене установе укључују довољну инфраструктуру за руковање и одлагање медицинског отпада; ово укључује и није ограничено на: ▪ Посебне установе за одвојени медицински отпад (укључујући прљаве инструменте „оштре медицинске предмете“ и људско ткиво или течности) од другог одлагања отпада; и ▪ Постоје одговарајућа складишта за медицински отпад; и а) У складу са националним прописима, добављач ће осигурати да новоизграђене и / или рехабилитоване здравствене установе укључују довољну инфраструктуру за руковање и одлагање медицинског отпада; ово укључује и није ограничено на: ▪ Посебне установе за одвојени медицински отпад (укључујући прљаве инструменте „оштре предмете“ и људско ткиво или течности)
Х. Безбедност саобраћаја и пешака	Директне или индиректне опасности за јавни саобраћај и пешаке због грађевинских активности	(а) У складу са националним прописима, добављач ће осигурати да је градилиште правилно осигурано и да је регулисан саобраћај везан за и око градилишта. Ово укључује, али није ограничено на: ▪ Путоказе, знакове упозорења, баријере и скретање саобраћаја: локација ће бити јасно видљива, а јавност ће бити упозорена на све потенцијалне опасности, ▪ Систем управљања саобраћајем и обука особља, посебно за приступ локацији и густ саобраћај у близини локације. Обезбеђивање сигурних пролаза и прелаза за пешаке где се омета грађевински саобраћај. ▪ Прилагођавање радног времена локалним обрасцима саобраћаја, нпр. избегавање главних транспортних активности у време шпица или времена кретања стоке, ▪ Активно управљање саобраћајем од стране обученог и видљивог особља на локацији, ако је потребно за сигуран и погодан пролаз јавности. ▪ Осигуравање сигурног и континуираног приступа канцеларијским објектима, продавницама и резиденцијама током активности обнове, ако зграде остану отворене за јавност.

ДЕО Д: План праћења

План заштите животне средине и праћења (ЕМП) за изградњу

ФАЗА	Шта (Који се параметар прати?)	Где (Који се параметар прати?)	Како (Који се параметар прати?)	Када (Дефинишите фреквенцу праћења?)	Зашто (Да ли се параметар прати и)	Трошак	Ко (ко је одговоран за праћење?)
Фаза пре почетка радова	ЕСМП препоруке - Поштовање процедуре у вези заштите животне средине	Идејно решење	Пројектант је у обавези да обезбеди претходне услове који се односе на заштиту животне средине. Пројектант је у обавези да обезбеди усклађеност са ЕСМП	Пре пријаве радова и почетка извођења радова	У складу са националним законодавством	Трошак је део пројектног буџета	Пројектант
ФАЗА	Шта (Који се параметар прати?)	Где (Који се параметар прати?)	Како (Који се параметар прати?)	Када (Дефинишите фреквенцу праћења?)	Зашто (Да ли се параметар прати и)	Трошак	Ко (ко је одговоран за праћење?)
Фаза изградње објекта	Параметри дати у идејном решењу - сви локацијски услови издати од различитих државних (локалних) органа	Идејно решење	Део редовне контроле Инспекције за заштиту животне средине и Инспекција за заштиту животне средине Грађевинске инспекције	Током изградње	Редовно преиспитивање предвиђено Законом и ако се било која јавна жалба упути грађевинској инспекцији или Инспекцији за заштиту животне средине.	Укључен у фазу изградње, трошкови добављача	Извођач радова
	Материјал за градњу	Градилиште	Надгледање	Стручни надзор током редовних контрола	Усклађивање са захтевима безбедности, здравља и животне средине	Укључен у фазу изградње, трошкови добављача	Надзорни орган
	Ниво буке	Градилиште	Детектор нивоа буке	На почетку и током тракања пројекта	Усклађивање са захтевима безбедности, здравља и животне средине	Укључен у фазу изградње, трошкови добављача	Надзорни орган
	Аерозагађење	На и у близини градилишта	Надгледање	Стручни надзор током редовних контрола	Усклађивање са захтевима безбедности, здравља и животне средине	Укључен у фазу изградње, трошкови добављача	Надзорни орган

Ограничено време деловања	Градилиште	Надгледање	Стручни надзор током редовних контрола	Усклађивање са захтевима безбедности, здравља и животне средине	Укључен у фазу изградње, трошкови добављача	Надзорни орган
Обавезна заштитна опрема за раднике	Градилиште	Надлежна инспекција	Редовна контрола	Усклађивање са захтевима безбедности, здравља и животне средине	Укључен у фазу изградње, трошкови добављача	Надзорни орган
Управљање и одлагање отпада	Пропратна документација за отпад која се доставља комуналном предузећу	Редова контрола Инспекције за заштиту животне средине и Грађевинске инспекције	Након извештавања о управљању отпадом	Усклађивање са захтевима безбедности, здравља и животне средине	Трошкови инспекција	ЈКП, инспекције

Део 2: Еколошки и социјални приказ

Активност	ЕКОЛОШКИ ПАРАМЕТАР	ЛИСТА МЕРА ЗА УБЛАЖАВАЊЕ
А. Мобилизација извођача (општи услови)	Обавештавање и безбедност радника	- Локални грађевински и еколошки инспектори и сама локална заједница обавештени су о предстојећим активностима - Јавност је обавештена о радовима путем одговарајућег обавештавања у медијима и/или на јавно доступним информационим таблама (укључујући и само место радова) - Све законски тражене дозволе су добијене за изградњу и/или адаптацију - Сви радови ће се изводити на сигуран и дисциплинован начин дизајниран да умањи утицај на становнике и животну средину - Заштитна опрема за раднике биће усклађена са међународним добрим праксама (увек ношење заштитних шлемова, потребних маски и заштитних наочара, као и заштитних чизми) - Одговарајуће означавање локација информисаће раднике о кључним правилима и прописима којих се морају придржавати.
Б. Адаптација и/или друге грађевинске активности (грађевински радови)	Квалитет ваздуха	- Материјал који остаје од рушења објеката држите у контролисаном подручју и прскајте водом да бисте смањили прашину - Сузбијајте прашину током пнеуматског бушења или решење зидова континуираним прскањем воде и/или постављањем кућишта сита за прашину на месту - Окружите околину заштитним тракама (тротоари, путеви) да бисте смањили прашину и контакт људи са истом - На локацији неће бити отвореног сагоревања грађевинског или отпадног материјала - На градилиштима неће бити прекомерног празног хода грађевинских возила
	Бука	- Грађевинска бука биће ограничена на временски период дефинисан у грађевинској дозволи - Током рада поклопци мотора генератора, ваздушних компресора и друге механичке опреме са погоном биће затворени, а опрема смештена што даље од стамбених подручја

	Управљање отпадом	- Утврдиће се путеви и локације за сакупљање и одлагање отпада за све врсте отпада које се очекују од рушења и грађевинских активности. - Минерални грађевински отпад и отпад од рушења биће одвојени од општег отпада, органског, течног и хемијског отпада сортирањем на лицу места и чувањем у одговарајућим контејнерима. - Грађевински отпад сакупљаће и одлагати на одговарајући начин овлашћени сакупљачи - Евиденција одлагања отпада чуваће се као доказ како је то законом предвиђено. - Кад год је то могуће, добављач ће поново користити и рециклирати одговарајуће и одрживе материјале (осим азбеста).
Ц. Отпадне воде	Квалитет воде	- На локацији ће се успоставити одговарајуће мере контроле ерозије и седимента као што су нпр. балама сена и/или оградама од муља како би се спречило да се талог помера са места и изазива прекомерно замућење у оближњим потоцима и рекама. - Пристап руковању санитарним отпадом и отпадним водама са градилишта (инсталација или реконструкција) морају одобрити локалне надлежне службе - Пре испуштања отпадних вода из појединачних система отпадне воде се морају третирати како би се задовољили минимални критеријуми квалитета утврђени националним смерницама за отпадне воде у водотоке/канале без посебног таложења у бранама (базенима) и без проласка кроз посебне филтере од шљунка - Извршиће се надзор нових система отпадних вода (пре/после); - Радње извођача морају се извршити на начин да се спречи случајно изливање отпадних вода у резервоаре или у подземне воде током обраде и мешања бетона.
Д. Налази за културно наслеђе	Културно наслеђе	Ако се током ископавања или изградње нађу неки културни артефакти или други могући археолошки „случајни налази“, радне активности ће бити заустављене, предмети забележени и регистровани, а контактирани су одговорни службеници Министарства културе. Посао ће се започети само након одобрења одговорних лица.
Е. Токсични материјали и супстанце	Управљање азбестом	- Ако се азбест налази на локацији пројекта, јасно ће бити означен као опасан материјал - Кад је могуће, азбест ће бити на одговарајући начин затворен како би се изложеност свела на минимум - Азбест пре уклањања (ако је потребно уклањање) обрадиће се средством за влажење како би се азбестна прашина свела на минимум - Азбестом ће руковати и одлагати га квалификовани и искусни професионалци - Ако се азбестни материјал привремено складишти, азбестни отпад ће бити затворен у затворене контејнере и на одговарајући начин обележен - Уклоњени азбест неће се поново користити и биће адекватно трајно складиштен према закону.
	Управљање токсичним и опасним отпадом	- Привремено складиштење свих опасних или токсичних супстанци на лицу места биће обављено у сигурним контејнерима означеним детаљима о саставу, својствима и информацијама о руковању - Посуде са опасним материјама биће стављене у непропусну посуду како би се спречило просипање и испирање - Отпад ће превозити посебно лиценцирани превозници и одложити трајно у лиценцирано постројење - Боје са токсичним састојцима или растварачима, или боје на бази олова, неће се користити
	Нафтне супстанце и отпад	- Ауто перонице и места за сервисирања машина морају бити опремљени резервоарима и колекторима за уља и бензин; - Употребљено уље и техничке течности треба да се сипати у контејнере, а затим слати на трајно уништење или складиштење; - Искључити цурење нафтних деривата током транспорта; - Сав уљни отпад од оперативног материјала за одржавање треба сакупљати и складиштити у посебно одређеним местима са по устаљеном реду и у складу са прописима.

	Полихлоровани бифенили (ПЦБ)	- Строго се придржавајте регулаторних докумената у погледу приступа и рада током узимања узорка уља, а посебно „Безбедносних правила за одржавање електричне опреме“; - Користили су само стаклене боце за узорковање уља; - Да бисте спречили контакт коже са ПЦБ-има, користите заштитне рукавице за једнократну употребу. - Заштитити очи од могућих прскања уља ношењем заштитних наочара; - Узорак треба узети уз помоћ одводне славине која се налази на дну трансформатора; - С обзиром на то да постоји ризик да се високотоксични диоксини ненамерно формирају и ослобађају током идентификације хлора применом Беилстеин методе, испитивање у лабораторији треба да врше само искусни хемичари. - У случају да испитивања хлора показују да трансформатори садрже ПЦБ, неопходно је поштовати правила прописана Водичем за управљање ПЦБ-овима у електричној опреми, који означавају загађену опрему, држање старог уља и загађених трансформатора у резервоарима у чуваном објекту, до када ће бити успостављене одговарајуће мере коришћења / одлагања.
Ф. Демонтажа / уградња старе / нове опреме и извођење земљаних радова	Дизалице / багери / булдожери	- Императив је поштовање постојећих националних прописа о обављању ових активности; - Радове би се требали изводити под надзором електричара; - Дизалице треба инсталирати и учврстити у стабилном положају како би се спречило њихово превртање или спонтано померање под дејством сопствене тежине и мотора. - За механизовано управљање земљаним радовима потребно је проверити исправност машина, доступност њихове оgrade и сигурносне уређаје. Рад на неисправним машинама није дозвољен; - Да би се искључиле повреде, припадници механизованих бригада које управљају дизалицама и булдожерима треба да знају и строго поштују сва сигурносна правила инжењеринга током рада релевантних машина; - Радници који раде на машинама требају да добију и имају код себе упутства која садрже следеће: (а) упутства за контролу машина и бригу о радном месту; (б) захтеви за безбедносни инжењеринг; (ц) Вођење система сигнала; (д) максимална оптерећења и брзине машина; (е) Радник мора да предузме обавезе у случају несреће или неисправности машина. - Управљање машинама морају вршити само и једино посебно обучене особе које поседују сертификат о оспособљености за управљање машинама. - Основни захтеви рада дизалица и булдожера су следећи: (а) сви обртни делови машина - зупчаници, ланци и привремени преносници, вентилатори, замајци итд. морају бити ограђени кућиштем. Забрањено је укључивање механизма без ограда; (б) забрањено је испитивање, подешавање, затезање вијака, подмазивање и превентивно одржавање опреме током њиховог рада; и (ц) у областима у којима ове машине раде, није дозвољено спровођење било каквих других дела и постојање људи. Ако се у експлоатисаном земљишту нађе велико камење, пањеви или други предмети, машина се мора зауставити и уклонити предмете који могу проузроковати несрећу.
	Активности заваривања	- Императив је поштовања постојећих националних прописа о спровођењу ових активности; - Особа треба да има заштитну опрему, гумене рукавице, посебне чизме, као и посебну кацигу. - Пре започињања заваривања, сви радници морају да прођу курс обуке из безбедности на раду. - Радници су у обавези да користите заштитну опрему која најмање укључује: (а) маску за респиратор / завариваче; (б) Заштитну одећу: Све површине коже морају бити заштићене како би се заштитиле од растопљеног метала и варница. То укључује: Кошуље са дугим рукавима; панталоне које покривају врхове ципела; рукавице; ципеле или чизме; (ц) уређаји за заштиту очију од повреда од рушевина и од ефеката ултраљубичастог светла; (д) кациге. - Заштита од пожара: припремити и користити апарате за гашење, као и песак и воду.

Демонтажа / уградња електричне опреме	• Строго се придржавати постојећих националних прописа о спровођењу ових активности; • Спровести рутинску инспекцију машина и опреме ради отклањања проблема и поштовања времена поправке; • Организовати обуку и подучавање радника који се баве одржавањем машина, алата и опреме о безбедним методама и техникама рада; • Забрањено је: дистрибуирати неисправне или непроверене алате за обављање посла, као и остављати механичке алате повезане са електричном мрежом или цевоводима компримованог ваздуха; за извлачење и савијање каблова и цеви за ваздушне цеви; постављати каблове и цревне цеви са њиховим пресеком жичаним ужадима, електричним кабловима, за руковање ротирајућим елементима ручног алата на електрични погон.
---------------------------------------	---

Део 3: План праћења

Фаза / пројектна активност	Шта да ли се параметар прати?	Где (Који се параметар прати?)	Како (Који се параметар прати?)	Када (Дефинишите фреквенцу праћења?)	Зашто (Да ли се параметар прати и зашто?)	Трошак (уколико није укључен у пројектни буџет)	Ко (Ко је одговоран за праћење?)
У периоду реализације пројекта							
Грађевински радови (изградња / санација/ адаптација)	Параметри дати у идејном решењу - сви посебни услови грађења издати од различитих државних органа	Пројектна документација	Део редовне инспекције МПШИБ и ПМТ-а	Током изградње	Редовна ревизија како би се осигурала усклађеност са националним законодавством и еколошким захтевима	Укључено у трошкове извођача	Надзор од стране МПШИБ, ПМТ инжењера и Сарадника за социјална питања
	Квалитет ваздуха и бука	На градилишту	Визуелно	Током фазе изградње	Да би се избегло загађење животне средине и утицаји на здравље радника	Укључено у трошкове извођача	Надзор од стране МПШИБ, ПМТ Сарадника за животну средину
	Отпадне воде	На градилишту	Визуелно	Током фазе изградње	Да би се избегло загађење животне средине и утицаји на здравље радника	Укључено у трошкове извођача	Надзор од стране МПШИБ, ПМТ Сарадника за животну средину
Демонтажа / уградња нове електричне опреме / поступци заваривања	Безбедност на раду	На градилишту (за демонтажу или уградњу опреме)	Визуелно посматрање и анализа представљеног извештаја о изведеним радовима, незгодама, ако их има, извештаји о спроведеној обуци.	Пре и током изградње и према националним захтевима у погледу обезбеђивања безбедности на раду	Избегавање незгода и утицаја на здравље	Укључено у трошкове извођача	Специјалиста за заштиту животне средине

Демонтажа / уградња електричне опреме	• Строго се придржавати постојећих националних прописа о спровођењу ових активности; • Спровести рутинску инспекцију машина и опреме ради отклањања проблема и поштовања времена поправке; • Организовати обуку и подучавање радника који се баве одржавањем машина, алата и опреме о безбедним методама и техникама рада; • Забрањено је: дистрибуирати неисправне или непроверене алате за обављање посла, као и остављати механичке алате повезане са електричном мрежом или цевоводима компримованог ваздуха; за извлачење и савијање каблова и цеви за ваздушне цеви; постављати каблове и цевне цеви са њиховим пресеком жичаним ужадима, електричним кабловима, за руковање ротирајућим елементима ручног алата на електрични погон.
---------------------------------------	--

Део 3: План праћења фаза / пројектна активност	Шта да ли се параметар прати?	Где (Који се параметар прати?)	Како (Који се параметар прати?)	Када (Дефинишите фреквенцу праћења?)	Зашто (Да ли се параметар прати и зашто?)	Трошак (уколико није укључен у пројектни буџет)	Ко (Ко је одговоран за праћење?)
У периоду реализације пројекта Грађевински радови (изградња / санација / адаптација)	Параметри дати у идејном решењу - сви посебни услови грађења издати од различитих државних органа	Пројектна документација	Део редовне инспекције МПШИБ и ПМТ-а	Током изградње	Редовна ревизија како би се осигурала усклађеност са националним законодавством и еколошким	Укључено у трошкове извођача	Надзор од стране МПШИБ, ПМТ инжењера и Сарадника за социјална питања
	Квалитет ваздуха и бука	На градилишту	Визуелно	Током фазе изградње	Да би се избегло загађење животне средине и утицаји на здравље радника	Укључено у трошкове извођача	Надзор од стране МПШИБ, ПМТ Сарадника за животну средину
	Отпадне воде	На градилишту	Визуелно	Током фазе изградње	Да би се избегло загађење животне средине и утицаји на здравље радника	Укључено у трошкове извођача	Надзор од стране МПШИБ, ПМТ Сарадника за животну средину
Демонтажа / уградња нове електричне опреме / поступци заваривања	Безбедност на раду	На градилишту (за демонтажу или уградњу опреме)	Визуелно посматрање и анализа представљеног извештаја о извереним радовима, незгодама, ако их има, извештаји о спроведеној обуци.	Пре и током изградње и према националним захтевима у погледу обезбеђивања безбедности на раду	Избегавање незгода и утицаја на здравље	Укључено у трошкове извођача	Специјалиста за заштиту животне средине